

A BME Gazdaság és Társadalomtudományi Karán

2015. november 17-én megtartott

Tudományos Diákköri Konferencián

Kommunikáció és Szociológia szekcióban

A Heller Farkas Alapítvány különdíjában részesült

Dolgozat címe: A félelem földrajza – szakirodalmi áttekintés és egy empirikus kutatás a XIII. kerületben.

Szerző: Németh Emese a GTK Kommunikáció és médiatudomány mesterszak hallgatója

Konzulens: Brózik Péter, egyetemi tanársegéd, Szociológia és Kommunikáció Tanszék

A dolgozat rövid kivonata*

A tanulmány a feminista földrajz egyik kiemelt témája, a közterek nők általi használatával, ezen belül a bűnözéstől való félelem jelenségével foglalkozik. A releváns elméleti megfontolások bemutatása után egy empirikus vizsgálat menetét és eredményeit ismertetem.

A szakirodalom szerint a tér használata (milyen tereket ki mikor használ/hat) nagymértékben összefügg gender tényezőkkel. Ha ezt a nők köztérhasználata felől vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a nők a nyugati társadalmakban a városi tereket csak nagyon korlátozott mértékben használhatták a XX. századig, jelenlétük szinte kizárólagosan az otthonra korlátozódott, amely gyakorlat mai napig érezteti hatását a társadalmi nemi szerepelvárásokban. A nők napjainkban is jobban félnek egyedül mozogni a városi terekben, főleg éjszaka. A bűnözéstől való félelem nagyon jellemző a nőkre, a kriminológiai szakirodalom is különleges figyelmet szentel a jelenségnek. Ezen belül egyes megközelítések az épített környezet felől próbálják vizsgálni a bűnözéstől való félelmet (pl. milyen jellemzőkkel lehet meghatározni azokat a környezeteket, amelyek félelmet ébresztenek).

Saját empirikus kutatásomban a lakókörnyezet és a szubjektív biztonságérzet kapcsolatát vizsgáltam XIII. kerületi lakók körében. Arra voltam kíváncsi, hogy tapasztalható-e eltérés nők és férfiak között a félelemérzésben, illetve, hogy az épített környezet különböző jellemzői hogyan hatnak a félelemre. Online elérhető, önkéntes alapú kérdőívvel 71 kitöltő adatait vettem fel. Fő eredményként kiemelkedő, hogy a nők valóban jobban félnek éjszaka egyedül hazamenni, mint a férfiak. Az is részben beigazolódott, hogy a lakókörnyezet állapota kihat a félelemérzetre. Az, hogy melyik városrészben lakik az adott nő, nem kapott jelenséget, ahogy az sem, hogy milyen típusú épületben lakik. Viszont annak van jelentősége, hogy az illető milyen mértékben észleli a környezeti problémákat maga körül (pl.: betört üveg, szemét, közvilágítás minősége, stb.), illetve jóval kevesebb jelentősége annak, hogy milyen mértékben észleli a társadalmi problémákat. Több más tényezővel vettem össze az éjszaka tapasztalt félelem mértékét, de egyik sem mutatott szignifikáns kapcsolatot: kor, iskolai végzettség (amiről a kriminológia azt tartja, csökkenti az áldozattá válástól való félelmet), szomszéddal való kapcsolat. A kutatás többek közt arra hívja fel a figyelmet, hogy a probléma sokkal

mélyebb társadalmi struktúrákban gyökerezik, és az eddigi szempontok nem elégségesek a nők éjszaka tapasztalt szorongásának, veszélyérzetének megértésében.

A TDK dolgozat iránt érdeklődők vegyék fel a kapcsolatot a szerzővel: broken.semaphore@gmail.com